

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
НУРЛАТ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ӘХМӘТ АВЫЛ ҘИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

10.08.2022 ел

№ 53

Татарстан Республикасы Нурлат
муниципаль районның Әхмәт авыл
җирлеге депутаты статусы түрүндагы
нигезләмәне раслау хакында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары түрүнда» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында җирле үзидарә түрүнда» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, муниципаль берәмлек уставы нигезендә,, Нурлат муниципаль районы Әхмәт авыл җирлеге Советы **КАРАР ИТТЕ:**

1. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Әхмәт авыл җирлеге советы депутаты статусы түрүнда күшымтада бирелгән Нигезләмәне расларга.
2. Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Әхмәт авыл җирлеге Советының «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Әхмәт авыл җирлеге»муниципаль берәмлеке Советы депутаты статусы түрүнда» 2017 ел, 16 октябрь, 65 номерлы каары үз көчен югалткан дип санарага.
3. Әлеге каарны Нурлат муниципаль районының рәсми сайтында <http://nurlat.tatarstan.ru/> бастырып чыгарырга һәм җирлек территориясендә мәгълүмат стендларында халыкка житкерергә.
4. Әлеге каар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Нурлат муниципаль районы
Әхмәт авыл җирлеге Советы Рәисе

Г.Н. Лизратова

Нурлат муниципаль районы Әхмәт авыл җирлеге Советының 2022 елның 10 августындагы 53 номерлы карарына күшымта

Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Әхмәт авыл җирлеге советы депутаты статусы турында нигезләмә

Әлеге нигезләмә Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Әхмәт авыл җирлеге Советы депутаты хокукларын һәм бурычларын, шулай ук депутат тарафыннан үз вәкаләтләрен гамәлгә ашырганда төп хокукый һәм социаль гарантияләр билгели.

Статья 1. Авыл җирлеге Советы депутаты статусының хокукый нигезе

1. Авыл җирлеге Советы депутаты статусы (алга таба – депутат) Россия Федерациисе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы Законнары, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Әхмәт авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә, әлеге Нигезләмә белән билгеләнә.

2. Җирле үзидарә органнары депутатның үз хокукларын һәм бурычларын нәтижәле гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыралар.

Статья 2. Депутат вәкаләтләре вакыты

1. Депутат вәкаләтләре, әлеге Нигезләмәнен 3 статьясында каралган очраклардан тыш, яңа чакырылыш авыл җирлеге Советында эшли башлаган көннән башлана һәм туктатыла.

2. Депутатның вәкаләтләре вакыты «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районының Әхмәт авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән «Россия Федерациисендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә билгеләнә.

Мәкалә 3. Депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Депутат вәкаләтләре тубәндәге очракларда вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкаға китү;
- 3) суд тарафыннан эшкә сәләтsez яисә эшкә чикләнгән дәрәҗәдә сәләтле дип тану;
- 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип иғълан итү;
- 5) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;
- 6) Россия Федерацииссеннән читкә дайими яшәү урынына чыгу;
- 7) чит ил гражданының җирле үзидарә органнарына сайланырга хокуки булган Россия Федерациисе халықара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгы йә чит ил гражданлыгы, әгәр Россия Федерациисе халықара шартнамәсендә башкасы каралмаган булса, Россия Федерациисе гражданы йә чит ил гражданы территориясендә дайими яшәү хокукин раслаучы бүтән документ яисә чит ил гражданы, Россия Федерациисе халықара шартнамәсе нигезендә җирле үзидарә органнарына сайланган булырга хокуки булган чит ил гражданы гражданлыгы булса;
- 8) сайлаучылар фикере;

9) тиешле жирле үзидарә органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;

10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручи альтернатив граждан хезмәтенә җибәрү;

11) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләуләрне үтәмәгән очракта;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда каралган башка очракларда.

2. Авыл жирлеге Советының депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы каары вакытыннан алда вәкаләтләрен туктату өчен нигез барлыкка килгән көннән 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

3. Татарстан Республикасының югары вазыйфаи заты депутат вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мәрәжәгать иткән очракта, вәкаләтләрнең вакытыннан алда туктатылуы өчен нигез барлыкка килгән көн-авыл жирлеге Советына әлеге гариза кергән көн.

Мәкалә 4. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе

1. Депутат аның авыл жирлеге Советы депутаты шәхесен һәм вәкаләтләрен раслаучы төп документы булган таныклығына, шулай ук үз вәкаләтләре чоры дәвамында аннан файдаланучы күкрәк билгесенә ия.

2. Депутат таныклығы һәм күкрәк билгесе турында нигезләмә, аларның тасвиrlамасы авыл жирлеге Советы каары белән раслана.

5 Статья. Депутат үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру шартлары

1. Депутат эшчәнлеген эштәнән азат ителмәгән нигездә башкара, үзенең депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара, моңа «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Әхмәт авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставында билгеләнгән очраклардан керми.

Мәкалә 6. Депутат эшчәнлеге формалары

1. Депутат эшчәнлегенең формалары булып тора:

а) авыл жирлеге Советы утырышларында катнашу;

б) авыл жирлеге Советы комиссияләре эшендә катнашу;

в) авыл жирлеге Советы каравына авыл жирлеге Советы каарлары проектларын кертү;

г) депутат таләбе кертү;

д) депутат мәрәжәгатен җибәрү;

е) дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына, иҗтимагый берләшмәләргә һәм аларның вазыйфаи затларына тәкъдимнәр кертү;

ж) тиешле вазыйфаи затларга гражданнар хокукларын бозуны кичекмәстән кисәтү буенча чаралар куруне таләп итеп мәрәжәгать итү;

з) сайлаучылар белән эшләү;

и) депутат берләшмәләре, фракцияләр һәм депутат төркемнәре эшендә катнашу;

к) территориаль иҗтимагый үзидарәне оештыруда катнашу.

2. Депутат эшчәнлеге шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы Конституциясендә һәм законнарында, «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Әхмәт авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставында, авыл жирлеге Советы Регламентында, башка муниципаль актларда каралган башка рәвешләрдә гамәлгә

ашырылырга мөмкин.

7 Статья. Депутатның Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районы Әхмәт авыл жирлеге Советы утырышларында катнашуы

1. Депутат авыл жирлеге Советы утырышларында шәхсән катнаша

2. Депутат авыл жирлеге Советының утырышлар уздыру вакытында һәм урны, карауга кертелә торган мәсьәләләр турында вакытында хәбәр итә, шулай ук әлеге мәсьәләләр буенча барлық кирәклө материалларны авыл жирлеге Советы Регламенты нигезендә ала.

Авыл жирлеге Советы утырышында катнашу мөмкин булмаса, депутат бу хакта алдан ук авыл жирлеге советына хәбәр итә

3. Депутат хокуклы:

1) авыл жирлеге Советында комиссиядә һәм тиешле вазифаларга сайланырга һәм сайланырга;

2) авыл жирлеге советын карау өчен сораулар бирергә;

3) авыл жирлеге Советы тарафыннан төзелә торган органнарны һәм авыл жирлеге Советы тарафыннан сайланучы (билгеләнеп куела, килештерелә) вазыйфаи затлар кандидатураларын формалаштыру мәсьәләләре буенча фикер белдерергә;

4) авыл жирлеге Советының хокукый актлары проектларын хокукый инициативы гамәлгә ашыру тәртибендә кертергә;

5) көн тәртибе, фикер алышына торган мәсьәләләрне карау тәртибе һәм асылы буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, каарлар проектларына һәм авыл жирлеге Советының башка актларына төзәтмәләр кертергә;

6) авыл жирлеге Советы утырышында теләсә кайсы органның яисә вазыйфаи затның, авыл жирлеге Советының хисап яисә контроль астында тотылышында тиешле яисә хисапсыз хисабын яки мәгълүматын тыңлау турында тәкъдимнәр кертергә;

7) авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә фикер алышуларда катнашырга;

8) авыл жирлеге Советы утырышларында, аның фикеренчә, ижтимагый әһәмияткә ия булган гражданнар мөрәҗәгатыләрен игълан итәргә;:

9) үз тәкъдимнәрен нигезләп һәм тавыш бирү мотивлары буенча чыгыш ясарга, белешмәләр һәм анлатмалар бирергә;

10) авыл жирлеге Советы утырышлары беркетмәләренең эчтәлеге белән танышырга.

4. Авыл жирлеге Советы утырышында депутат тарафыннан әйттелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр авыл жирлеге Советының тиешле комиссиясе тарафыннан карала һәм тикшерелә.

Статья 8. Депутатның авыл жирлеге Советының дайми һәм вакытлы комиссияләре эшендә катнашуы

1. Депутат авыл жирлеге Советы комиссияләре эшендә шәхсән катнаша, аның өгъзасы булып тора, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм каарлар кабул итүдә катнаша.

2. Депутат өгъзасы булмаган комиссияләр эшендә катнаша, тәкъдимнәр кертә, карала торган мәсьәләләр турында фикер алышуда һәм кинәш бирү тавышы хокукы белән каарлар кабул итүдә катнаша ала.

Статья 9. Депутатның авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләре йөкләмәләрен үтәүдә катнашуы

1. Депутат авыл жирлеге Советы һәм аның комиссияләренең үз компетенциясе кысаларында бирелгән йөкләмәләрен үтәргә тиеш.

2. Депутат авыл жирлеге Советы яисә аның комиссияләре күшүү буенча муниципаль берәмлек чикләрендә булган оештыру-хокукый формаларына һәм милек рәвешләренә бәйсез рәвештә авыл жирлеге Советының Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан үтәлешен тикшерүдә катнаша.

3. Йөкләмәне үтәү нәтижәләре турында депутат авыл жирлеге Советына яки аның комиссиясенә хәбәр итә.

Статья 10. Депутат таләбе

1. Авыл жирлеге Советы утырышларында депутат жирле үзидарә органнарына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларына, авыл жирлеге Советы тәзи яисә сайланы торган башка органнар житәкчеләренә, авыл жирлеге Советы территориясенәнде урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр житәкчеләренә депутат гарызnamәсе белән аларның компетенциясенә керә торган мәсьәләләр буенча мөрәҗәгать итәргә хокуклы.

2. Депутат таләбе-депутат мөрәҗәгате, ул авыл жирлеге Советы карапы буенча депутат гарызnamәсе буларак таныла. Депутат гарызnamәсе турындагы тәкъдим депутат яисә депутатлар төркеме тарафыннан язма рәвештә кертелә һәм авыл жирлеге Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә авыл жирлеге Советы утырышында иғълан ителә..

3. Жирле үзидарә органы, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе аңа язма рәвештә җавап бирергә тиеш. Җавап орган житәкчесе, вазыйфаи зат, депутат таләбе жибәрелгән муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесе яисә аның вазыйфаларын вакытлыча башкаручы зат тарафыннан имзаланырга тиеш.

4. Гарызnamәнең инициаторы гарызnamәдә күелган мәсьәләләрне карауда турыдан-туры катнаша ала. Гарызnamәнең инициаторына аларны карау көне турында алдан, әмма мәсьәләне карау көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

5. Авыл жирлеге Советы Жирле үзидарә органына, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затына, муниципаль предприятие яки учреждение житәкчесенә депутат таләбе буенча кабул ителгән карапның үтәлеше турында жирлек советы билгеләнгән вакытка язмача җавап бирергә хокуклы.

Статья 11. Депутат мөрәҗәгате

1. Депутат мөрәҗәгате дип депутатның Дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына, күрсәтелгән органнарының вазыйфаи затларына, муниципаль предприятие һәм учреждение житәкчеләренә, муниципаль берәмлек территориясенәнде урнашкан оештыру-хокукый формаларына һәм ижтимагый берләшмәләргә, аларның компетенциясенә керүче мәсьәләләр буенча, депутат эшчәнлеге белән бәйле мәгълумат һәм белешмәләр алу максатыннан, язмача мөрәҗәгате санала.

2. Депутат мөрәҗәгате депутат бланкында рәсмиләштерелә һәм депутат тарафыннан мөстәкыйль рәвештә жибәрелә.

3. Дәүләт хакимиите органнарының, жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары, оешмалар, аларның оештыру-хокукый формаларына һәм ижтимагый берләшмәләр тарафыннан депутат мөрәҗәгатъләрен карау гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда гамәлгә ашырыла.

4. Депутат мөрәҗәгатенә җавап мөрәҗәгатьтә күелган сорауларның асылы буенча булырга һәм мөрәҗәгать жибәрелгән вазыйфаи зат тарафыннан яисә вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган булырга тиеш.

Статья 12. Депутатның сайлаучылар белөн үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат сайлау округы сайлаучылары, шулай ук предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар колективлары белөн элемтәдә тора.

2. Депутат сайлаучыларның мөрәҗәгатьләрен карый, гражданнарны кабул итә, дәүләт хакимиятенең тиешле органнарына, жирле үзидарә органнарына һәм ижтимагый берләшмәләргә тәкъдимнәр кертә, шулай ук сайлаучыларны айга кимендә бер тапкыр кабул итә.

3. Депутат сайлаучыларга үз эшчәнлекләре турында алар белөн очрашулар вакытында, шулай ук массакүләм мәгълүмат чаралары аша хәбәр итә.

4. Депутат сайлаучыларның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин иту буенча чаралар күрә:

алардан кергән тәкъдимнәрне, шикаятыләрне карый, үз вәкаләтләре чикләрендә аларда булган мәсьәләләрне дөрес хәл итүгә ярдәм итә;

гражданнарны кабул итә;

җәмәгатьчелек фикерен өйрәнә һәм кирәк булганда тиешле дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына тәкъдимнәр кертә.

5. Депутатларның сайлаучылар белөн очрашулары жирлек Советы тарафыннан билгеләнгән маҳсус билгеләнгән урыннарда, биналарда, ишегалды территорияләрендә үткәрелә.

Депутатның сайлаучылар белөн очрашулары Россия Федерациясенең җыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

Статья 13. Депутатның депутат берләшмәләре эшендә катнашуы

1. Авыл жирлеге Советы депутаты депутат фракциясе яки уртак эшчәнлек һәм карала торган мәсьәләләр буенча позицияне белдерү өчен төзелә торган төркем составына керергә хокуклы.

2. Фракцияләр һәм башка депутат берләшмәләрен төзу, теркәү һәм аларның эшчәнлеге тәртибе авыл жирлеге Советы Регламенты белөн билгеләнә.

Статья 14. Депутатның жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары белөн үзара мөнәсәбәтләре

1. Депутат авыл жирлеге Советы, аның органнары эшчәнлегендә актив катнашуын тәэмин итә торган бәтен хокукка ия.

2. Авыл жирлеге Советы депутатның сайлау округында, авыл жирлеге Советында эше, авыл жирлеге Советының, аның органнарының каарларының һәм күрсәтмәләренең үтәлеше турында хәбәрен тыңларга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары һәм аның вазыйфаи затлары депутатка аның эшендә кирәkle ярдәм күрсәтәләр, депутатка жирле үзидарә органнары эшчәнлеге, икътисади һәм социаль үсеш программаларын үтәүнең барышы, депутатның тәнкыйди кисәтүләре һәм тәкъдимнәре буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүмат бирәләр, депутат тарафыннан законнарны, муниципаль берәмлекләрнең вәкиллекле органнары эш тәжрибәсен, җәмәгатьчелек фикерен өйрәнүгә ярдәм итәләр.

Статья 15. Депутатның вазыйфаи затлар тарафыннан кабул итүгә хокуы

Депутат үз эшчәнлеге мәсьәләләре буенча авыл жирлеге территорииясендә жирле үзидарә органнарының, предприятие, оешмаларның, муниципаль милек рәвешендәге учреждениеләрнең вазыйфаи затларын чираттан тыш кабул итү хокуыннан файдалана.

Статья 16. Депутатның мәгълүмат алу һәм тарату хокуы

Депутат жирле үзидарә органнарыннан, муниципаль оешмалардан һәм аларның вазыйфаи затларыннан депутат эшчәnlеге белән бәйле, закон тарафыннан сакланмый торган яшерен мәсьәләләр буенча мәгълүмат алу хокуына ия.

Статья 17. Депутат бурыйчлары

1. Депутат бурыйчлы:

1) үз эшчәnlеген башкарганда үтәргә Конституция Федераль законнар, Конституция Татарстан Республикасы Законнары, Татарстан Республикасы законнары, Ару шәһәрләр, башка муниципаль хокукий актлар;

2) гражданныарның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен үтәүне һәм яклауны тәэммин иту;

3) дайими, кимендә айга бер тапкыр, сайлаучыларны кабул иту;

4) гражданныарның, оешмаларның, аларның оештыру-хокукий формасына, иҗтимагый берләшмәләргә, дәүләт хакимиите органнарына, жирле үзидарә органнарына бәйсез рәвештә мөрәжәгатьләрен үз вакытында карага һәм аларга үз компетенциясе чикләрендә җавап бирергә;

5) сайлаучылар алдында очрашуларда елга бер тапкырдан да ким булмаган санда хисап тотарга;

6) депутат вәкаләtlәren гамәлгә ашыруга бәйле чикләуләрне үтәргә;

7) «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләуләрне, тыюларны үтәргә, бурыйчларны үтәргә;

8) әхлак һәм депутат этикасы нормаларын үтәргә;

9) дәүләт һәм закон тарафыннан саклана торган башка серләрне сакларга, шулай ук гражданныарның шәхси тормышына, намусына һәм абуруна кагылышлы, депутат вәкаләtlәren гамәлгә ашыру белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган белешмәләрен таратырга;

10) ел саен хисап финанс елыннан соң килуче елның 30 апреленнән дә соңга калмыйча үзләренең керемнәре, чыгымнары, мәлкәте һәм мәлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә үз хатынының (иренен) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мәлкәте һәм мәлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр тапшырырга тиеш.

2. Депутат аңа федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль берәмлек уставы һәм башка муниципаль хокукий актлар белән йөкләнгән башка бурыйчларны үти.

Статья 18. Депутат вәкаләtlәren гамәлгә ашыруга бәйле чикләуләр

1. Үз вәкаләtlәren дайими нигездә башкаручы депутат хокуклы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәnlеге белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнергә;

2), тубәндәге очраклардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка иҗтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында (конференцияләрдә) катнашу;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия идарәсендә,

һөнәр берлеге органында, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнәң сайлау комиссиясе аппаратында тәзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлап алу органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-тәзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында катнашу (конференция), Татарстан Республикасы Президентына Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә алдан хәбәр итүдән тыш) катнашу;

в) муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр Советы Ассоциациясенә, муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләренә, шулай ук аларның идарә органнарында тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек муниципаль берәмлекне гамәлгә куючы (катнашучы) муниципаль берәмлек булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) тарафыннан оешма гамәлгә куючының вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен, муниципаль милектәге акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) түләүсез нигездә тапшыру;

д) федераль законнарда каралган башка очраклар;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнергә, мәгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мәгаллимлек, фәнни һәм башка иҗади эшчәнлек бары тик чит ил дәүләтләре, халықара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халықара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенә халықара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хәкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

2. Даими нигездә вәкаләтләрен башкаручы Депутат граждан административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак яки административ хокук бозу турында эш буенча катнаша алмый.

Статья 19. Депутат этикасы

1. Депутат закон, этика һәм әхлак нормаларын, шул исәптән әхлак нормаларын да катый үтәргә тиеш:

1) авыл жирлеге Советы утырышларында билгеләнгән тәртипне һәм регламентны үтәргә;

2) депутат вәкаләтләрен үтәүгә бәйле рәвештә үз көченә керә торган башка депутатларга, вазыйфаи затларга һәм гражданнарга карата түзәмлек һәм хәрмәт күрсәтү, ихтирамсызлык курсәтү, ихтирамсызлык белдерү;

3) депутат эшчәнлеге белән бәйле булмаган максатларда, әгәр бу мәгълүматлар Дәүләт, хезмәт, коммерция, шәхси яки закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итсә, депутат вәкаләтләрен үтәү белән бәйле рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратырга һәм кулланмаска;

4) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыельырга һәм жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданнар эшчәнлегенә шәхсән яки аның якыннарына қагылышлы мәсьәләләрне ҳәл иткәндә депутат статусыннан файдаланмаска;

5) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик тудырырлык гамәлләр, гаризалар, гамәлләр, шулай ук аның аbruена яисә авыл жирлеге Советы аbruена зыян китерә алырлык низаглы ситуаяләрдән тыельырга;

6) мәнфәгатьләр конфликтyna китерә яки китерә ала торган вазыйфаларны башкарганда шәхси кызыксынучанлык туганда, бу хакта авыл жирлеге советына хәбәр итәргә hәм аның мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга юнәлтелгән каарларын үтәргә;

7) авыл жирлеге Советы тарафыннан билгеләнгән Халық алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә.

2. Депутат этикасы бозылган очракта, депутатның үз-үзен тотышы турындагы мәсьәлә авыл жирлеге Советы күшүү буенча тиешле комиссия тарафыннан карала.

Статья 20. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыру гарантияләре

1. Депутат эшчәнлеген гамәлгә ашыруның матди hәм башка гарантияләре «Татарстан Республикасы Нурлат муниципаль районның Бормәт авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге уставы, авыл жирлеге Советының муниципаль норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

2. Депутат хокукларының гарантияләре, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, тоткарлау, арест, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль hәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук торак hәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси hәм хезмәт транспорт чараларын, алар тарафыннан кулланыла торган элемтә чараларын исәпкә алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

3. Депутат әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция өчен hәм аның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре вакыты чыккач та, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халық алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.